

СРПСКИ

ТЕХНИЧКИ ЛИСТ

ОРГАН УДРУЖЕЊА СРПСКИХ ИНЖЕЊЕРА И АРХИТЕКТА

САДРЖАЈ : XXI главни скуп Удружења Срп. Инж. и Арх стр. 221.—Ваздухопловство. Ваздушни брод „Clement—Bayard II.“
J. стр. 223.—Задужбина George Montefiore. Услови за стечај 1911 године. стр. 223.—Вести: Личне Вести. Вести
из удружења. Гређевинарске вести стр. 224.

XXI. ГЛАВНИ СКУП

Удружења Срп. Инж. и Архитекта

Одржан на дан 6. јуна 1910 год. у Београду у дворници нове основне школе код Саборне цркве.

Били су присутни чланови :

К. Д. Главинић, Ј. Андрејевић, П. Бојић, Д. Матић, Ч. Гагић, Ђ. Љочић, Ј. Смедеревац, М. Ђуровић, Т. Филиповић, Ј. Јирачек, С. Шевић, Н. Смиљанић, М. Смиљанић, Д. Маслаћ, Св. Ковић, М. Л. Павловић, А. Велички, Д. Божић, Ј. Ринер, Ђ. Николић, В. Ђурић, М. В. Николић, С. Пејчиновић, В. Туцовић, П. А. Димић, Н. Василић, Б. С. Поповић, В. А. Симић, М. Павлићевић, Св. Теодосијевић, Љ. Денић, Вл. М. Павловић, М. Каракашевић, Б. Таназевић, Н. Манојловић, М. З. Протић, Ф. Трифуновић, М. Јањушевић, Ж. Д. Радовић, В. П. Митровић, Д. В. Милошевић, Ј. Видановић, Д. Мирковић, Р. М. Аврамовић, Милосав Павловић, Д. Владисављевић, М. К. Поповић, Јован Петровић, А. Петровић, Ж. Ђирић (гост), М. Требињац, Ђ. Златковић, В. Л. Здравковић, Ј. П. Зрнић, Д. Димић, В. Лучић, М. С. Милошевић, М. Ј. Божић, Л. С. Живковић, К. Д. Пешика, М. Соколовић, М. Вујовић, Ј. Ђ. Симеоновић, С. О. Вукашиновић, М. Пљевљакушић, М. С. Бркић, К. Шевић, Ј. Вељановић, Н. Писа, Ир. Боди, Б. Јовановић, К. Букавац, М. Кикић, В. Н. Вуловић, Ј. Обрадовић, Ј. Николић, Ј. Стефановић, Д. Ђ. Симеоновић, Д. С. Томић, К. Савић, Ј. Ђ.

Илкић, Л. Талви, П. Путник, С. Радојковић, Ст. Вељковић, Ј. Начићева, Д. Атанацковић, Мил. Здравковић, П. Миленковић, П. Гачић, и Ј. Ђ. Раденковић.

Председник, К. Д. Главинић отвара скуп у 9^{1/2} часова и предлаже избор два секретара као прву тачку дневног реда. Скуп је изабрао за секретаре на предлог председников г. г. Александра Величког и Тодора Филиповића инжењере општинске.

Председник предлаже, да се приме нови чланови г. г. Владимир Симић п. арх. и Боривој Поповић, Ранисав Аврамовић, инжењери жел. дирекције. Скуп прима именовану господу за редовне чланове Удружења, а Уроша Урошевића предузимача из Крушевца прима за помажућег члана.

Председник моли скуп да саслуша извештај Управног Одбора.

Н. Смиљанић чита извештај Управног Одбора о раду Удружења у прошлој год.

По свршеном читању председник позива скуп да ода последњу пошту својим умрлим члановима.

Устајањем, сви присутни одају последњу почаст својим преминулим друговима.

Председник пита да ли је скуп вољан да чује све извештаје, па онда да се говори о сваком извештају.

Скуп усваја.

Д. Божић чита извештај о благајни Удружења.

Д. Маслаћ чита извешта о књијници Удружења.

Ј. Раденковић чита извештај о Тех. Листу.

М. Л. Павловић чита извештај Надзорног Одбора-

Председник пита да ли има кошта да примети о ком извештају.

С. Вукашиновић. Пита: шта је било с предлогом, који је прошле године поднет, да управа подејствује за повластице члановима удружења железницама.

Председник одговара, да је управа чинила потребне кораке и да је г. Министар одговорио, да ће чланови Удружења увек посебице добити кад траже повластицу.

Ј. Јурачек пита: да ли се може о сваком извештају говорити или ће се о сваком извештају посебно говорити.

Ч. Гагић помиње како се у извештају Управног Одбора помиње и нови Закон Желез. Дирекције, па како нико није нашао ништа да примети значи, да га сви одобравају.

Председник. Ако скуп прима извештај Управ. Одбора без икаквих примедба значи, да скуп одобрава оно што је Управа предузимала од своје стране против закона, а не да га одобрава.

Љ. Денић објашњава, да је Управа добро урадила, и да остали примају кад немају шта да примете.

М. Ђуровић мисли да треба о Закону Желез. Дирекције говорити без обзира на то, шта је Управа од своје стране чинила, и мисли, да за то треба говорити засебно, искључиво о том.

Председник напомиње, да постоји предлог да се говори о закону Желез. Дирекције само ако још није озакоњен, па како је закон већ потписан, мисли да нема више вредности о њему говорити, јер се и онако нема времена.

М. Ђуровић пита, да ли је закон потписан.

Председник изјављује, да је закон потписан и скреће пажњу на то, да је и он сам био за то, да се о њему говори да није потписан. А по том пита: да ли скуп прима извештај?

Скуп прима.

Ј. Јурачек напомиње, да је читао неке чланке у Тех. Листу, који су приличили неком дневном листу а не стручном Техничком Листу и моли да се у будуће то не дешава.

Председник вели, да је било полемисања али само о стручним стварима.

В. Симић вели, да је било чак и вређања појединих личности.

Н. Манојловић говори о извештају о Српском Техн. Листу и излаже цифре по којима се за огласе прима 256 дин. а изда 971 дин. што значи, да се од штампања огласа има дефицит, предлаже да се помоћ Мин. Грађевина од 2000 дин. а тако исто и наплаћени члански улози искључиво употребе за побољшање Техн. Листа, да се сарадници Техн. Листа хоноришу. Даље вели како је пре две године пао предлог да се подигне дом, и сви су били вољни да прилозима притекну у помоћ за остварење идеје о дому, наводи цифре како иде с прикупљањем и да би нам према садањем раду требало 52 године, па да се потребна сума прикупи; ако се узме прогресија у прикупљању онда ће ићи нешто мало брже. После овога предлаже да се купе лозови јер би се на тај начин можда пре дошло до новца и моли управу, да о овоме предлогу промисли.

Председник одговара да главни приход није од огласа него и од предплате, а оних 2000 дин. што је узето у готов новац, не стоји тако, јер ће се на крају године видети, да се на томе не штеди, а било би добро кад би се већа сума могла употребити за лист; што се за подизање дома већа сума није могла прикупити, узрок је слаб одзив самих чланова, а предлог да се купе лозови није незбиљан и вели, да су лозови увек готов новац и мисли, да би овај предлог требало примити.

Ј. Смедеревац вели, да је потребно да се добије плац од општине под условом, да се дом мора подићи за 10 година и онда би био бољи одзив и гарантује да би било успеха.

Н. Манојловић наглашује да се место за дом од београдске општине неће добити, јер без подлоге неће одборници дати, пошто имају рђаво искуство.

Председник потврђује мишљење г. Манојловића и напомиње, да је општина београдска дала плацеве неким удружењима, па до данас није ништа саграђено, стога добијају бесплатно само они, који дају сигурну подлогу, а кад буде молба нашег Удружења дошла пред одбор он ће се заузети, да се идеја о дому и изведе што пре.

(наставиће се)

А. Велички

ВАЗДУХОПЛОВСТВО.

Ваздушни брод „Clement — Bayard II.“

Читаоци нашег листа с правом ће нам замекрити што не доносимо савремене извештаје о напретку који се на западу постиже у ваздухопловству. А ми можемо у нашу одбрану навести само један једини али зато врло важан разлог. Доносити описе тако нових и до сад непознатих конструкција без слика, које често могу да замене успешно читаве па су се објашњавања и које објашњавају далеко боље но сваки и најтачнији опис, готово је узалудан а свакојако мало плодан посао. Па ипак смо се ево латили тог посла надајући се да ћемо у будуће можда бити боље среће и да ћемо моћи, ако не у сваком броју нашег листа оно бар од времена на време, доносити и подесне слике уз текст.

А сад да пређемо на опис најновије тековине француских конструктора на пољу ваздухопловства: да опишемо најновији ваздушни брод који носи име „Clement - Bayard II.“

Сами Немци, који се поносе својим Цепелином и ако су досад доживели све сама разочарења, веле, да је најновија француска конструкција ваздушног брода несумњиво једна од најзначајнијих тековина на том пољу.

По самом имену види се да је овом новом ваздушном броду претходио брод Clement-Bayard I. Нови је брод у многим конструктивним деловима сасвим сличан првом, који Немци називају класичном творевином пуковника Repard-a, оног истог који је тако духовито решио тежак проблем Poide l'ourd: транспорт великих товара друмом помоћу аутомобила. Читаоцима ће бити познато да у конструкцији ваздушних бродова владају данас два принципа: конструкција крутих балона и конструкција балона без укрућења. Два главна преставника тих конструкција у Немачкој јесу: Гроф Цепелин и пуковник Парсевал. Цепелинови балони спадају у у прву категорију а Парсевалови у другу. Clement Bayard II. спада у средњу групу коју Французи називају: балони без укрућења. Француске конструкције балона па и овај најновији немају истина потпуно крут скелет на кљуну балона као што га имају војнички балони у Немачкој. Та крута конструкција лежи између балонског трупа и гондоле у коју су смештене машинерије и путници. Али је зато код француских балона типа Clement-Bayard и њему сличних сама гондола круто конструјисана, или боље рећи један део круте конструкције испод балонског трупа конструисан је као гондола.

Овај начин конструјисања има и својих добрих а и својих лоших страна, које је врло тешко про-

ценити а још теже је засад донети одлучан суд о томе шта претеже: да ли добре или лоше стране. Јасно је, да крута гондола готово дуж целог балонског трупа, као што је код француских бродова, подесније и равномерније терети балон но што је то случај код немачких балона, код којих је гондола кратка и ниско испод средине балона. Сем тога дугачка крута конструкција сразмерно је много подеснија за уметање витопера, крме и површина за стабилност балона у ваздуху. Али је зато с таквим дугачким гондолама јако отежало силажење балона на земљу. И кад би се десила каква неприлика при спуштању балона, онда је она увек много опаснија но код кратких гондола. Сем тога дугачка крута гондола повећава много сопствен терет целог система и отежава расклапање па наравно и транспортовање брода.

(Наставиће се)

J.

Лијеж, 15 марта 1910 г.

Задужбина George Montefiore

Трогодишња награда

Услови за стечај 1911 године

Члан I. — Награда, чија ће сума бити састављена из интереса на капитал од 150000 динара белгиске ренте 3⁰/₀, даваће се сваке треће године; а први пут године 1911 на основи међународног стечаја, за најбољи поднесем оригиналан рад о напретку електрике и напретку у њеној техничкој примени на свима пољима. Искључена су дела која популаришу науку као и чисте компилације.

Члан II. — Награда ће носити име „Fondation George Montefiore Levi.“

Члан III. — На стечај примаће се само она дела која буду поднесена за време од три године пред састанком оцењивачког суда.

Морају бити написана на француском језику или на енглеском а могу бити штампана, или у рукопису. У сваком случају манускрипти морају бити исписани машином, а оцењивачки ће суд моћи решити да се штампају.

Члан IV. — Оцењивачки ће суд бити састављен из десет инжењера електричара од којих су петорица белгијанци а петорица странци, под председништвом професора - директора електротехничког института Монтефиоре, који је обавезно један белгијски делегат.

Изузимајући случајеве које је побројао оснивалац, чланови суда могу бити само они, који носе диплому електротехничког института монтефиоре.

Члан V.—Изузетно може се награда и поделити по решењу већине од четири петине гласова секција, страних и белгијанаца; (секције ће зато морати гласати свака за себе).

По решењу истоветне већине, оцењивачки суд моћиће досудити највише трећину новца на расположењу, за важан проналазак, лицу, које није узело учешћа у стечају, или каквом раду, који, и ако не спада чисто у програм, износи какву нову идеју која може добити важног развитка на пољу електрике.

Члан VI. — За случај, да награда не буде досуђења или да оцењивачки суд досуди само делимичну награду, цео остатак, који на тај начин престане на расположењу, додаће се следећу трогодишњој награди.

Члан VII. — Применом предизложених диспозиција, сума за награду у 1911 години биће двадесет хиљада динара.

Члан VIII. — Машином исписани радови могу бити потписани или анонимни. Одбија се као непознат сваки рад који нема читак потпис и потпуну адресу аутора.

Анонимни радови носеће мото, које ће бити написано и на полеђини засебног завоја приложене пошиљке; у завоју биће чисто исписано: име и презиме, занимање и стан аутора.

Члан IX. — Сви радови, били штампани или машински писани, поднеће се у дванаест примерака. Послаће се франко на адресу секретара - архивара завештања George Montefiore у стан удружења, rue St. Gilles, 31 Liege (Belgique).

На челу текста разговетно и прегледно биће исписано;

„Travail soumis au concours de la Fondation George Montefiore, session de 1911.“

Секретар - архивар потврдиће пријем пошиљке аутору или пошиљаоцу, који се од њих буде јавио.

Члан X. — Радови за које оцењивачки суд реши штампање, биће објављени у Bulletin de l' Association des Ingénieurs eltericiens sortis de l' institut electrotechnique Montefiore. За ову публикацију неће имати аутор никакве обавезе ни трошка, нити икаквих права скопчаних с публикацијом. Али ће се аутору ипак као поклон дати двадесет и пет примерака засебно штампаних.

За ову публикацију енглески текст моћиће се превести на француски трудом удружења.

Члан XI. — Крајњи рок за пријем предатих радова оцењивачком суду за сесију 1911 додине биће 31 марта 1911 године.

За управни одбор удружења инжењера електричара образованих у електротехничком институту Монтефиоре:

Секретар
Gustave L' Hoest.

Председник
Omer De Bast.

Власник за Удруж. Срп. Инжењ. и Архитекта **Влад. П. Митровић** ванр. професор Универзитета

Одговорни уредник: **Јефта Т. Стефановић** редовни професор Универзитета

Штампарнија К. Грегорић Друга — Београд

В Е С Т И

Личне Вести

Указом Њ. В. Краља од 11. Јула 1910. год. постављен је на Београдском Универзитету за редовног професора под уговором у техничком факултета за катедру Механике Графичке статике и статике инжењерских конструкција Др Иван Арновљевић инжењер.

Вести Удружења

Конститујисање Управног Одбора Удружења

Управни Одбор на својој првој седници изабрао је понова: за секретара г. Неш. М. Смиљанића; за благајника г. Душана Божића и за књижничара г. Драгутина Маслаћа.

Редакциони Одбор „Срп Техничког Листа“

За чланове Редакционог одбора „Срп. Техн. Листа“ изабрани су г. г. Јефта Стефановић, Влад. П. Митровић, П. А. Димић, Душан Божић и Драгутин Маслаћ.

За одговорног и главног уредника изабран је г. Јефта Стефановић, а за власника „Срп. Техн. Листа“ у име удружења г. Влад. П. Митровић.

Грађевинарске Вести

„Китин“ мост преко Ресаве на окружном путу Свилајнац-Ћуприја оправеће се у току ове године по пројекту инспектора г. Наст. Поповића. Предрачунска сума је 7871. 92. дин а платиће се из окруж. приреза.

Оправка моста у Врелској реци у брзој Паланци на путу Ниш Пирот оправеће се по пројекту Ј. Видановића шефа одељка у Пироту.

Предрачунска сума је 1583,35 дин. Плаћа се из мостаринског приноса за 1910 год.

Мост преко Ресаве у Ћуприји на путу Београд-Ниш оправеће се у току ове године по пројекту в. ииж. Дим. Поповића.

Предрачунска сума у 6731,39 плаћа се из мостаринског фонда.

Објава. Окружном Одбору округа пожаревачког потребан је шеф ложионице и радионице железничке.

Плата по погодби.

Понуде са документима о способности и спреми треба слати на адресу окружног одбора округа пожаревачког у Пожаревцу.

Пријаве ће се примати до 1 августа ове године.